

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“, професионално направление ш. 6.1 „Растениевъдство“, научна специалност 04.01.15 „Овощарство“

Автор на дисертационния труд: Marian Petrov Pashev - редовен докторант към Institute of Mountain Stockbreeding and Agriculture, Troyan

Тема на дисертационния труд: „Влияние на някои иновативни органични торове, приложими за агроекологично плодпроизводство при сливения сорт „Stanley“.

Рецензент: проф. д-р Valentin Iliev Lichev, Аграрен университет – Пловдив, област на висше образование 6.0 Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.1 Растениевъдство, научна специалност 04.01.15 Овощарство, определен за член на научното жури със заповед № РД 05-160 от 09.08.2019 г. от Председателя на Селскостопанска академия.

1. Актуалност на проблема.

Сливата е традиционна овощна култура за нашата страна, която намира най-подходящи условия за развитие при условията на припланински месторастения. Наред с конвенционалното производство през последните години все по-голямо приложение в практиката намира и биологичното отглеждане на овощните култури, в т. ч. и на сливата. Усилията на много научни колективи в света, занимаващи се с биологично отглеждане на овощни култури, са насочени към създаването и внедряването в производството на методи и средства, които са алтернатива на употребяваните минерални торове. Основно за такива биологични средства се използват изолирани от растенията и микроорганизмите вещества. Като имам на предвид, че у нас вече има създадени подобни биопродукти, целесъобразно е те да се изпитат при масово разпространения сорт Stanley. На тези именно проблеми е посветен даденият ми за изготвяне на становище дисертационен труд, поради което считам, че темата на дисертацията е особено актуална и много полезна за нашето биологично сливово производство.

2. Цел на изследването.

Главната цел на дисертационния труд е да се проучи влиянието на два новосъздадени течни органични тора („Aminobest“ и „Ekosist-Arbanasi“, приложени почвено или листно), както върху растежни, репродуктивни и други особености при сливения сорт Stanley, така и върху проявата на Ранно и Късно кафяво гниене при опитните растения. Проучванията са извършени при 4

варианта, всеки от които включва десет на брой дървета, групирани в две повторения от по пет растения.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е написан на 177 стандартни машинописни страници, плюс цветно приложение от 6 страници. Онагледен е добре – с 15 таблици, 10 фигури и 8 цветни снимки. Опитите са методически правилно заложени и изведени. Получените данни са обработени статистически чрез използвания за тази цел дисперсионен анализ.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Обемът и структурата на дисертационния труд отговарят на изискванията за ОНС „Доктор“. Приятно впечатление прави изготвената богата литературна справка, включваща 221 заглавия, от които 96 на кирилица и 125 на латиница. Това показва, че авторът се е запознал детайлно със съществуващите в биологичното производство проблеми, а впоследствие е предложил и възможности за тяхното решаване. Докторантът владее основната научна терминология и правилно я използва.

5. Приноси на дисертационния труд.

Основният принос на дисертационния труд е, че в резултат на изследванията е проучено влиянието на органичните торове „Aminobest“ и „Ekosist-Arbanasi“, върху растежни, репродуктивни и редица други особености при дървета от масово разпространения сливов сорт Stanley. В резултат на това е създадена научна основа за тяхното оптимално приложение в биологичните сливови насаждения при условията на припланински месторастения, което в крайна сметка би подобрило ефективността на това производство у нас.

Научни приноси

- Установено е, че под влияние на органичните торове „Aminobest“ и „Ekosist-Arbanasi“, се увеличават растежа и добива при сливения сорт Stanley.
- Установено е положително въздействие от приложението на торовете „Aminobest“ и „Ekosist-Arbanasi“, върху развитието на Ранно и Късно кафяво гниене при сливата. Прилагането на тези торове е иновативен подход за контролиране и потискане развитието на тези болести, което е в унисон с изискванията за биологично производство.

Научно-приложни приноси

- Предложена е на биопроизводителите изпитана схема за приложение на органичните торове при сливения сорт Stanley, която повишава продуктивността на дърветата им и качеството на продукцията.

6. Критични бележки, въпроси и препоръки.

- Не трябва конвенционалното земеделие винаги да се свързва с понятието „интензивно“, както е записано на стр. 7 в абз. 1. Добре известно е

че конвенционалното овощарство може да бъде интензивно и екстензивно. За доизясняване на този казус е и моя въпрос към докторанта – Кои са характерните особености на интензивното и екстензивното овощарство?

- на стр. 15 в абз. последен е посочено понятието „синя слива“. Такава група сливи не съществува в класификацията на сливовите сортове. Вероятно става въпрос за т.н. „маджарки“, спадащи към вида домашна слива (*Prunus domestica* L.).

- Употребени са понятията „едногодишни клончета“, „средна дължина на една клонка“, „брой многогодишни клонки“, които не са правилни (съответно на стр. 60, абз. 6 и на стр. 132, фиг. 6). По-правилно е да се използват общоприетите в специализираната овощарска литература термини.

- Извод 8 на стр. 145 не е достатъчно точен. Той генерализира положително влияние на торовете върху всички елементи на хабитуса. Както е известно, хабитусът на дърветата се определя не само от големината, а и от формата на короната, типът на формиралите се клончета и др. По-правилно е да се каже, че торовете увеличават обема на коропите, в т.ч. и тяхната хоризонтална проекция.

7. Публикувани статии.

Във връзка с дисертацията докторантът е публикувал всичко 4 научни статии в рецензирани списания в България. Две от статиите са самостоятелни и две в колектив, от които в едната е водещ автор, а в другата е на трето място.

Представеният авторсферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Направените бележки и препоръки не омаловажават дисертационния труд, а целят да се повиши вниманието и прецизността при използване на специалната терминология във връзка с подготовката на бъдещи научни публикации за печат.

Въз основа на научените и приложените от докторанта различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ в ССА, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Мариан Петров Пашев образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност 04.01.15 Овощарство.

16.09.2019 г.
гр.Пловдив

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

(проф. д-р V. Lichev)